

23-й Въпросъ. — *Кога и какъ се разваля годѣжа (мѣната)? Какъ и прѣдъ кого се разваля редовно? Плаща ли се нѣкому нѣщо, какво се плаща и повръща между годенитѣ? Какъ гледа народътъ на развалянието на годѣжъ? Ако стане сѣдба кой ѝ рѣшава?*

Отговори:

Ахж-Челебийско. — Годѣжътъ или главѣжътъ може да се развали само по слѣдующитѣ причини: а) когато главеникътъ или главеницата страда отъ нѣкоя невидима душевна болестъ, отсетнѣ станѣла извѣстна; б) когато и единътъ и другиятъ арнисатъ да се тачятъ като главеникъ и главеница; в) когато роднина на главеника или главеницата се улови въ кражба или позоренъ за всички роднини грѣхъ; г) когато едно лице се улови въ прѣстѣпление чрѣзъ залибване другъ юнакъ или друга мома.

Главилката, ако не могатъ да развалятъ помежду себе си по миренъ начинъ, събиратъ комшиитѣ и, ако тѣ не могатъ да ги помирятъ, работата се отнася до поповетѣ и чорбаджииѣ.

Когато се развали главилката, оная страна, която пожелаетъ да я развали, трѣбва да плаща разноскитѣ на другата страна. Людѣетѣ не гледатъ съ добро око на разглавенитѣ; тѣ се прѣзиратъ отъ всички, защото главилката се брои като половинъ вѣнчило.

Добричъ. — По този начинъ направенъ годѣжъ се разваля само тогази, когато: 1) момъкътъ или момата се разболеятъ силно отъ нѣкоя болестъ; 2) когато единия или другия се хване въ прѣлюбодѣяние, т. е. обхващане (?) съ другъ; 3) ако момъкътъ излѣзе крадецъ, пиянецъ, лъжецъ (?) убийца и въобще лошъ; 4) когато нѣкой отъ згодѣнитѣ иде нѣгдѣ и отсѣтствува много врѣме безъ причини; 5) когато взематъ да укоряватъ момата по лошото ѣ поведение; 6) когато се разсърди нѣкоя отъ странитѣ и т. н. За много малки причини става и разврѣщане. Каквото е дало момчето всичкото си го взема назадъ: нанизѣ, пари и др. Тоже и момата взема своето. И такива *разоставяния* рѣдко се случватъ безъ крамола и сѣдене. Най-напрѣдъ тѣ се сѣдѣтъ прѣдъ общинския кметъ и старѣй на селото; ако сѣдбата обаче не се свърши тамъ, тогава отиватъ при священника (най-стария) въ града. Въ случай че момъка иска момата, а момата го не рачи, то-